

A firenzei tör

A férfira, szívében a törrel, hajnalban talált rá a kastély kertésze. A testet az egyik rózsabokor takarásából emelték ki a helyi hatóság emberei, akik – miután alaposan kikérdezték a családtagokat, a személyzetet és a kastély nyolc vendégét – hajlottak arra, hogy előre elkönyveljék a nyomozás kudarcát. Se nyomok, se indíték. Az áldozat kiléte is rejtélynek tűnt föl. Senki se látta azelőtt. Szakállas, jól öltözött férfi, iratok és egyéb, az azonosítást lehetővé tevő tárgyak vagy különös ismertetőjegyek nélkül.

A legbeszédesebb körülménynek a gyilkos fegyver tetszett. Nem akármilyen tör volt. Firenzei tör, az egyetlen a földön, amely a szívben megforgatva sem veszít ragyogásából. Az egyetlen, amelynek fénye átsüt a véren is.

A nyomozók távoztával ki-ki a maga módján igyekezett napirendre térni a történet fölött. A házigazda magába roskadva ült kedvenc karosszékében. Felesége próbálta tartani a lelket a döbbszent vendégekben, akik a bor, a beszélgetés és a séta vigaszából nyertek valamelyes erőt a továbbiakhoz. Pedig még egyikük sem sejtette, hogy lesznek, nagyon is lesznek továbbiak.

Vacsoráig nem történt semmi. Ám, mielőtt asztalt bonthattak volna, az egyik vendég finoman megkocogtatta poharát. Halkan, de határozottan figyelmet kért. A kastély urának legközelebbi barátja volt; öszülő halántékú, mindamellett föltűnően egyenes tartású férfi. Egyedül érkezett, s ideje nagy részét a kastély könyvtárában töltötte. A legtöbben csak annyit tudtak róla, hogy filológus. Azaz olyasvalaki, akinek foglalkozásáról társasági alkalmakkor tapintatos tanácsatlansággal szokás hallgatni.

– Nem szívesen rabolnám becses idejüket. Még kevésbé szeretném újra emlékezetükbe idézni a mára virradóan történetek borzalmát. De, ha igénylik, elmondom, ki végzett az ismeretlennel.

Pillanatnyi csönd után moraj futott végig az asztaltársaságon. Kisvártatva pedig szinte egyszerre kezdett el beszélni mindenki:

- Maga tudja, ki tette ezt a szörnyűséget?
- Talán szemtanúja volt az esetnek?
- S miért nem szólt a rendőrségnek?
- Beszéljen, kérem!
- Mindannyian erre kérjük! – ezt már az elgyötört házigazda mondta.

– Szívesen teszem. Az eset rendkívül egyszerű. Legföljebb hihetetlennek fogják találni. – Megigazította a szemüvegét. – A kulcsot a megoldáshoz a végzetes fegyver adta a kezembe. Ugye, mindannyian tudják, miféle eszköz végzett a szerencsétlennel?

Bólintottak.

– Egy firenzei tör. Az egyetlen, amelynek fénye sosem borul homályba. A felügyelő is rögtön azonosította – suttogta a ház asszonya maga elé.

– Hát... éppen erről volna szó. Kérem, én járatos vagyok valamennyire a harcászati eszközök történetében... Meg végeztem is némi kutatást ez ügyben... A barátom könyvtára kincseket rejt, elhihetik. S egyvalamit sikerült földerítenem a firenzei törőről s az ő legendás ragyogásáról.

– Éspedig?

– Éspedig azt, hogy a firenzei tör *mint olyan* – nem létezik.

– Tessék? Hiszen mindannyian láttuk!

– Egy tört láttunk, hölgyeim és uraim. Amelyhez azonosmód a „firenzei” jelzőt kapcsoltuk. S eszünkbe jutott (pontosabban most úgy hisszük, hogy az eszünkbe jutott) az is, ami a tör legendáriumából oly közismert. Jobban mondva, amiről úgy hisszük, hogy közismert...

– Egy szavát sem értem, de volt ez már így nemegyszer. – A házigazdát aznap először látták mosolyogni. – Folytassa, barátom!

– Ekkor kezdtem el gyanakodni. Majd elvégeztem egy egyszerű kísérletet. És a gyanúm beigazolódtott.

– Miféle gyanú? Miféle kísérlet?

– Kísérletet tettem arra, hogy elhagyjam a kastély területét. Hogy járjak egyet a környező vidéken, vagy legalább szemügyre vegyem, miféle település, erdő, mező vagy utak övezik e birtokot. És – semmit sem találtam. Kedves barátaim, a birtok, amelyen vendégeskednünk *alapvetően* szerfelett kellemes élménynek nevezhető – itt udvariasan meghajolt a kastély úrnője felé –, nos, ez a birtok a semmi kellős közepén fekszik.

– Úgy érti, pusztaság veszi körül?

– Nem. A semmit úgy értem, hogy semmi. Én létezem. Önök léteznek. A kastély a parkkal létezik. S *időlegesen* a rend őrei is léteztek, bizony. De mindezen kívül: semmi sem létezik a világunkban. Másképp fogalmazva: a világunk ennyi. Kastély, park, néhány ember, felhők az égen, és riadalom a szemünkben.

– Nem jó időt választott a tréfálkozásra, már megbocsásson – méltatlankodott egy idősebb hölgy.

– Bárcsak tréfa volna... Elmagyarázom! – Megsimogatta a szakállát. Kis tünődés után, nyilván a legmegfelelőbb szavakat kereste, folytatta: – Bizonyára hallottak már a párhuzamos világok elméletéről. Arról, hogy egymástól függetlenül lényegében végtelen számú univerzum létezhet anélkül, hogy kereszteznék egymás létét: a téridő inkább sejtett, mint tudott sajátosságai ezt megengedik. Nos... Ezt az elképzelést jó ideje próbálom összhangba hozni egy másik teóriával. Egészen pontosan azzal a gondolkodói hagyománnyal, amely az okkultizmussal rokon misztika és a metafizikát kísértő irodalomértés közös teljesítményeként alakítja magát, hosszú évszázadok óta. Idézhetném önöknek Böhmét, Paracelsust, Lemet vagy Borgest – de mindez túlságosan messzire vezetne. Talán majd máskor... „Kezdetben vala az Ige” – mondja János evangéliuma. „Meg van írva a Nagy Könyvben” – szól a tréfás közhely. Mi a közös e megnyilatkozásokban? S mi az, ami e megnyilatkozásokat a szíven döfött ismeretlen esetéhez köti? Egyetlen szóval: a nyelv. Másképp fogalmazva: a nyelv világteremtő képessége. Mert –

ha nem csalódom – sem a bibliai szöveghely, sem a köznyelvi beszédfordulat nem pusztá metafora. Legföljebb ügyesen annak álcázza magát. Valaha magam is kacérkodtam a regényírás gondolatával, így van némi fogalmam arról, mit jelent (és mit nem jelent) ez. Mégoly dilettáns íróként nyert tapasztalataim, azóta szerzett ismereteim (mi tagadás, könyvekből származnak azok is) s most az egyszerre létező és nem létező firenzei tör problematikája egy irányba, egyetlen megoldás irányába mutatnak. Hölgyeim és uraim, úgy vélem: valóban léteznek, mégpedig párhuzamosan léteznek világok a világegyetemben, ám ezek egytől egyig: *elbeszél világok*. A nyelv művei. Bennünket éppúgy elbeszél valaki, amint – s e szavaknál derűs mosollyal asztalszomszédjára, egy ifjú hölgyre nézett, aki menten el is pirult – a kisasszony által tegnap délután olvasott regény is minden elemében érvényes valóságot teremt. Ha van válasz az idő, a tér, az emlékezet, a képzelet, a transzcendencia s egyáltalában: a világ létét és létmódját érintő kérdésre, aligha lehet más. Egymást elbeszélő világokban él mindenki, aki él.

– Ezt talán értjük... De a kérdés kérdés maradt: ki és miért gyilkolt a birtokomon? – fordult a házigazda elhaló hangon az előadóhoz. Arckifejezése nem hagyott kétséget afelől: kedves bolondnak tartja barátját, akit a többiekkel egyetemben esze ágában sincs megbántani pusztán azért, mert bibliofil hajlamai erősebbnek bizonyultak az ép elme erőfeszítéseinél.

– A miért, bocsássanak meg, kívül esik sajnálatosan szűkös kompetenciámon. Filológusként csak leírni és megérteni van illetékességem.

– Vagyis?...

– Vagyis nem tudom, miért, de azt igen, hogy ki őlt. Szerény meglátásom szerint, és erre a tör a bizonyíték, az elkövető nem a mi világunk lakója.

– Úgy érti... úgy érti, a tettes – a szerző? Aki kitalálta és elbeszéli a sorsunkat?

– Igen – és nem. Figyelmükbe ajánlom azt az itt sem elmellőzhető esztétikai alapvetést, amelynek értelmében olvasó nélkül nincs szöveg. Befogadó nélkül nincs mű. Aki olvas, társszerzővé válik. Aki értelmez, bevégzi (ha nem is örök időkre) a műalkotást. Vagyis világunk szerzője csupán lehetővé tette azt, amit végső soron történetünk olvasója hajtott végre. Minden okom megvan feltételezni, hogy a férfit, aki a rózsabokor mögött lelte halálát, az olvasó (aki most épp szavaimat bogarássza) gyilkolta meg. Ő persze semmiről sem tehet: a saját – más kezek által költött – történetében neki ez a személyes narratíva jutott osztályrészül... S ahányszor csak előveszi valaki e mai históriát, újra és újra megtörténik a bűntény, önök pedig újra és újra összegyűlnek itt vacsora után, hogy meghallgassák, mit ajánl föl rendhagyó megfajtás gyanánt az, aki botcsinálta szépíróként – kár volna titkolni – annak idején maga is közreműködött hasonló szörnyűségek véghez vitelében. Ha még nem mondtam volna: regényemben két bolygó elkeseredett harcát igyekeztem részletekbe menően ecsetelni.

Míg jóízűen nevetett saját vélt bűnén, a személyzet leszedte az asztalt, az alkalmi hallgatóság pedig, mintegy a történetek súlya alatt görnyedezve, csöndben elhagyta a termet. Lassan mindenki nyugovóra tért.

Csak a filológus nem mozdult az asztal mellől. Egy üveg bor meghitt társaságában várta a hajnalt, amikor a kastély kertésze egy férfit talál a rózsabokor mögött, szívében firenzei törrel.

Réka

„A kimondhatatlan titok ez: körülvesz minket a paradicsom, de mi nem értjük meg. Nyitva áll.”
(Thomas Merton)

Akik úgy vélekedtek, hogy Kutas Réka érettebb a koránál, figyelmen kívül hagyták azt a nyilvánvaló ténytet, hogy a koránál minden tizenkét éves érettebb. Valamelyes igazuk persze volt a vélekedőknek: Réka szenvedélye az olvasás iránt jelentékenyen elütött kortársai paszsióitól. A betűkkel üdvösen bizalmas kapcsolatot ápolit, a történetekben mértéktelen derűvel merült alá, a rejtélyeket a költött csodáknak kijáró tisztelettel vette komolyan.

Legszívesebben fantasyt, sci-fit s hasonló, földöntúli kalandokat ígérő könyveket bújt. A könnyűnek nevezett irodalomról, mert ismerte, tudta, hogy se nem könnyű, se nem irodalom: súly inkább, és mágia. Ahogy a költészet is. De erre magától talán sosem ébredt volna rá. Somogyi Márta tanárno figyelmességének volt köszönhető, hogy idővel a rímek művészetében – sőt, a rímes beszéd tudományában is – színarany örömet lelt.

A kisvárosi magyartanárokra jellemzően Márta néaninek is voltak provinciálissá nemesített hóhortjai. Az egyik ilyen az volt, hogy decensen szűkös ruhatárát a naptári rendhez igazította. A heti verseskötet mindig a csütörtöki kardigán zsebéből került elő, s vándorolt Réka kezébe, polcára, ágyába – és egész titkos életébe.

„Csak jel vagyunk, s mögötte semmi” – olvasta Hölderlinnél, és beleborzongott. „Már egyedül a szív hegyein. Nézd csak, milyen apró / ott a szavak végtelepülése” – olvasta Rilkenél, és hideglelős ámulat töltötte el. „Hozzám már hűtlen lettek a szavak” – olvasta Babitsnál, és lenyűgözte a vers archaikussá rontott nyelvtana.

„Csatavesztés a földeken. / Honfoglalás a levegőben. / Madarak, nap és megint madarak. / Estére mi marad belőlem?” – kérdezte azután Pilinszkyvel, miközben együtt szorongott és reménykedett a költővel. „...így vándorol a feledékeny, / a teste gyűrött köpenyében” – ismert végül magára Nemes Nagy Ágnes angyali epigrammájában.

Réka nemcsak olvasni, de ábrándozni, nemcsak ábrándozni, de morfondírozni, s nemcsak morfondírozni, de írni is szeretett. Ám nem naplót vagy blogot vezetett, mint többen az osztálytársai közül, s verset faragni sem próbált önefeledten. Legszébb füzete első oldalára egy kristályos műgonddal kifundált regény címét jegyezte föl: *Utazás Poétikába*. A műhelymunkába, testvére nem lévén, egyetlen lakótársát vonta csak be, aki hol izgatott nyöszörgéssel, hol kéjes vakaródzással vette ki részét az együtt-alkotás lázából.

– Tudod, Bendő, nem kell varázslóiskolat kijárnod, sem csodatévő szekrénybe rejtezned ahhoz, hogy egy másik világ táruljon föl előtted. Nemcsak szeleburdi fehér nyulak vezethetnek el a mágia földjére; és a hatalmat ígérő gyűrűnél is van hatalmasabb – magyarázta a kislány.

Bendő makulátlan keverék volt. Fölmenői között delfinek, főnixek és tacskók is lehetek; mással aligha volt magyarázható szárnyas fürgesége, eleven kópésága, lankadatlan jókedve és még lankadatlanabb jó étvágya. Most azonban az ebéd előtt állók türelmet-

Ott ahol a sziget partjai majdnem összeérnek, Kaugatoma és Üüdibe települések közt, közel az ösvényhez a tenger felé, ott van a porcelán hajócska, az üres parton, rajta az ék, kövekből rakva.

Tűhirand 2009, kövek, porcelánhajó 160 x 40 x 200 cm / 13 x 4 x 5 cm

len melankóliájával bajmólódott: szakállas volt és mogorva, mint egy másnapos viking. De nem lett volna világra szólóan kedves kutyus, ha szükségein nem emeli fölül a kíváncsiság és a szeretet.

„Mi volna az?”, csillogott nagy szemében a még nagyobb kérdés.

Réka vidor nagyvonalúsággal válaszolt:

– Két összecsengő sorvég.

– Mert mi más volna a költészet, mint néma lényegek tolmácsa, egyszerismind bűnben fogant ima? A szellem anyanyelve. Arany tornyokra vetett tekintet. Kéttenyérnyi nap. Röviden: ékszeres beszéd, azaz tündérvnyelvtan – folytatta Réka, és a költészet eredetvidékére gondolt, az imádságok, himnuszok, ráolvasások, munkadalok, altatók és udvarló énekek bővöletére; az internetet megelőző nyomtatott kultúrára, a kézírás Gutenberg előtti szertartásaira s az írott évszázadok mögött véghetetlen hosszan húzódó szóbeli hagyományokra. A nyelvre gondolt, de a vers alakváltozatait látta maga előtt. A kötött formákat, a szabad verset, a makámát, a próza- és a képvers alakulatait. S mindezeket együtt, egyetlen levegős birodalomban. Ezt az ünnepien láthatatlan, szilárdan lebegő birodalmat nevezte – Arisztotelész és Márta néni után, némi pajkos önkénnyel – Poétikának.

Úgy képzelte, Poétika fővárosát Katarzisznak hívják. Ott, a Költészet Hegye ormain, nem messze a Dalok Kertjétől áll Kánon király palotája. (A szomszédos csúcsokon a fejedelem

testvére, Apokrif – a Titkok Ura – él elvonultan, rejtelmes kincseket őrizgető udvartartásával.) A királyfiakat (királyleányokat?) természetesen Lírának, Epikának és Drámának keresztelte a kislány fantáziája.

A birodalom egén három napnak kell tündökölnie. Az ő nevük: Szépség, Jóság és Igazság. Háromszögük közepén egy mennyei szem ragyog, az világosítja meg vigyázatosan az élők szívét és a holtak gondolatait. S csakis ebben a fényben látható a Másik Élet.

Mindenben ott a költészet. Minden kész a szépre – gyanította Réka. Ennek megfelelően Poétikát nem mint párhuzamos univerzumot foglalta volna regénybe, hanem a porosan hétköznapi valóság átlényegüléseként kívánta megrajzolni. Egy szóvá tett világ ideája rémlett föl előtte, valahányszor jóságosan szép verssel vagy beszédesen kedves arccal találkozott.

S hogy kik lennének e különös ország lakói? Koboldok: azok a teremtmények, akiket verslábaknak hív a gyalogos elme (például Jambus és Trocheus, akik szökdécselve járnak, mint aki sántikálva táncol). Tündérek: Metafora, Szinekdoché és a többi bájos lény – őket ismerjük szóképekként. Lovagok – hiszen a retorikai alakzatok róluk kapták a nevüket. Továbbá csengék és bongók (tisztá rímek és asszonáncok), szótevők és furfangolók (költők és olvasók), hölderlinek és babitsolók (értsd: hölderlinek és babitsolók).

Interpretációt udvari bölcsnek kell elképzelnünk; kezében varázslópálca (az úgynevezett kotnyél), szavajárása pedig ez lehet: „Csiribú-csiribá, paradigmaváltás!” Szent Encia kétségkívül glóriás dajka az uralkodói házban; Intertextus vendég a szövegben, afféle udvari *bohó*; Oximoron és Figura Etymologica pedig alkalmasint barátságos gnóмок, esetleg kancellárok és szómadarak. Az olvasótanoncokból először kulcsárinas, szabóinas és ernőinas lesz; utóbb a Fikció nevű közmisztérium beavatottjai: józan és lelkes megértők. Szálló Ige minden bizonnyal szívélyes gyógyboszorka, Archetípus és Toposz hősiesen adomázó vándorlegények ebben a gyönyörű világban, a szótétemények földjén.

Az Óperenciás-recepción és a Hermeneutika-szigeteken túl, a Jeltelenség Sivataga mögött az ellenbirodalom fekszik: Barbária. E kontár kontinensen az oktondiak népe lakik (szóhalálában érhetni csak el hozzájuk); ők azok, akik a kutyákat és a képzeletet egyaránt láncon tartják.

Réka itt elakadt. Félt továbbszólni a mesének ezt a szálát. Félt a láncos alakoktól. Azoktól, akik nem tudják, hogy a betűvetés magvetés is lehet, az olvasás pedig tengerszelídítéssel ér föl. Talán mégsem kellene megírnia ezt a regényt; életre ígéznie a szellemtelenség árnyait, a különben is az ablak alatt és tetők fölött kószálókat. De akkor Bendő megbökdöste az orrával a kézfejét. Lehet, hogy csak az üres tájára igyekezett fölhívni a kislány figyelmét. Az is lehet, hogy véletlenül jámbor gesztus, kegyesen céltalan mozdulat volt (az állatok még képesek ilyesmire). Mindenesetre Réka tekintete akkor végre találkozott az ablakon betűző nappal. Meg a másikkal. És a harmadikkal; s középujt a Szemmel. És... Jól látta? A Szem kacsintott!

Kétségei káprázatos iramban széledtek világgá. S mint aki vízre bocsátani készül egy mellékhajót: fényekből kifesző arca egészen megtündéresedett, ahogy a tengerszelídítők szemérmes önérzetével a soron következő verseskötet után nyúlt.

A torony

Erre sem Lars, sem Karin nem számított. A műszerek a leszállás után sem jeleztek semmi rendkívülit. Az univerzum peremén keringő kisbolygó ásványtani föltérképezése rutinfeladatnak tetszett; a kutatóintézet megbízásából már számtalanszor végeztek hasonló munkát. Gyorsan, probléma nélkül. A küldetésük lényege volt ez: hipersiklójukkal ismeretlen űrszektorokat járni be, s a még nem vizsgált bolygókról minél kimerítőbb leírást adni. Eddig még csak kisebb kalandban sem volt részük. Mindig minden a tervek szerint zajlott.

De most...

Alig tettek meg néhány úrmérföldet a napsárga homokon. Alig kezdték volna meg a mintavételt. Olyan hirtelen történt, mintha nem is az időben esett volna meg.

Az egyik pillanatban még a horizontot pásztázta a tekintetük, a következőben pedig csaknem beleütköztek valamibe.

Mindketten felkiáltottak. Talán a rémülettől, talán csak meglepetésükben.

Egy szemmel láthatóan mesterséges építmény állta útjukat. Egy torony. Egy torony a semmi közepén, az idegen sivatag szívében.

Karin ocsúdott föl először.

– Hiszen ez... Kinek juthatott eszébe épp itt megépíteni az Eiffel... akarom mondani, a pisai ferde torony pontos mását?

– Örülök, hogy nem vesztetted el a humorérzékedet – vigyorodott el a mérnök. – Nem is rossz egy asztrofizikustól. Szóval, a kérdés jogos. Hogyan került ide a Tower, vagyis... – Elhallgatott. A nő is jobbnak látta megfontolni, mit mond. Gyakorlott kutatóként sok mindennel találkozott már. És eddig mindenre volt szava. Erre nem.

A fel nem tett kérdésekre egymás döbbszent tekintetéből olvasták ki a választ. Valóban egy torony állt előttük. És valóban tökéletes mása egy földi toronynak. Csak éppen pillanatról pillanatra más földi konstrukció másaként magasodott föléljük... Kettejük szeme nem káprázhatott egyszerre. Hol Bábel tornya, hol a legendás Zikkurat falát tapinthatta kíváncsi kezük. Azután a lisszaboni Belém, majd pedig az alexandriai világítótorony karcú testét csodálhatták meg. Ennek megfelelően az objektum magassága és mintázata is folyton módosult.

– Ötlet? – Lars kérdően, de elszántan nézett kolléganőjére.

– Nem tudom, mi ez, s milyen technológiának köszönheti az alakváltoztatás képességét. De ha itt álldogálunk, nem is fogjuk megtudni. Az ott bejáratnak látszik.

– Igaz is, nincs vesztenivalónk. Csak gyarló életünket kockáztatjuk – mosolyodott el a férfi, de már meg is indult a boltozatos nyílás felé.

Egyszerre léptek be.

Később úgy mesélték: a torony falai között egy határtalan világ várta őket. Akárhoa nem beléptek volna egy épületbe, de kijutottak volna a szabadba, a szabadságba. Balra lépve a végtelen tenger hullámzott előttük. Jobbra fordulva egy angolkertben találták magukat. Mikor egy fára esett a pillantásuk, már meg sem ütköztek azon, hogy kezdetben nyírnek, azután platánnak, később tölgynek, majd egy ritka fenyőfélének mutatta magát a nemes növény. És láttak kavicsot, labdát, klarinétot és lépcsőt; pontosabban megszámlálhatatlanul sokféle kavicsot, labdát, klarinétot és lépcsőt – csak éppen egyet-

len alakba zárva. Mindenből, amit el tudtak képzelni, mert része volt az általuk ismert univerzumnak, egyetlen darab, egyetlen árva példány rejtőzött a toronyban – de mindennek ezer és ezer arca rajzolódott elő. A tollnak. A törnek. A süvegnek. A csónaknak. A lepkének. A gyűrűnek. Az útvesztőnek. Ezer és ezer arca, válfaja, típusa ugyanannak... Beleszédültek a látványba. Egymás kezét fogva merészkedtek egyik dologtól a másikig a teremtés titokzatos műhelyében. Tudós munkára készültek, s nevesíthetetlen mágia nyűgözte le őket. Azt érezhették, mindent megtaláltak, s most elvesznek e mindenben.

Ha időznek még a káprázatos helyen, ahelyett, hogy visszasietnek a bázisra a felfedezés hírével, bizonyosan egy könyvre is rábukkanhattak volna. Egyetlen könyvre, amely többek között Platón egyik munkájának képét öltötte volna föl. Azt, amelyikben a görög bölcseletről arról értekeznek: az igazi valóság nem a megragadható, hanem a megragadhatatlan. Nem a kézzel fogható, hanem a megfoghatatlan. A fogalmak valósága. Az ideáké. Minden *aisthétón* (azaz érzékelt létező) a maga fájában egyetlen *noumenon* (elgondolt létező) alkalmi létmódja, eseti megvalósulása. *Phainomenon*. Jelenség, amely a maga tűnékeny természetével is a múlhatatlan őseredetit testesíti meg. Az önmagát szétszokszorozva tárgyiasító eszme megjelenése az érzékek közegeiben. A tökéletesből származó tökéletlen, az örökből eredő elmúló.

Ha rátaláltak volna erre a könyvre, és ha föllapozván épp a platóni szavak tárultak volna szemük elé, könnyűszerrel rájöhettek volna az alkalmasint hihetetlenre. Arra, hogy a torony nem egyszerű torony volt, hanem minden tornyok teremtő eszméje.

Lars és Karin az *ideák bolygóján* jártak. Siklójuk – ki tudja, miképp – kívül tévedt az időn, kívül az emberi tapasztalás valóságán. A mítoszok isteni idejébe azonban csak egyetlen út vezet, amint a teremtésen túli világból visszatérni is csupán egyszer van mód. A többi félistenek kiváltsága és sorstalanok végzete.

A hipersikló adatbázisából természetesen törlődött minden információ, amely az útvonalra vonatkozott.

A két kutató természetesen mindenre emlékezett a torony végzetlen gazdagságából, ám semmire a galaktikus koordinátákból.

Ez az elbeszélés azonban – és természetesen – aligha születhetett volna meg a nélkül a történet nélkül, amely a hőseink által föl nem lelt könyv lapjain még az idők kezdete előtt, egyszer és mindörökre megfogalmazódott.